

## **TABASALU GÜMNAASIUMI KÜPSUSEKSAMI JUHEND**

Tabasalu Gümnaasiumis sooritab iga G3 õpilane koolieksami ehk küpsuseksami. Küpsuseksami eesmärk on kooli väärtuste ja üldpädevuste (õppija võimestamine ja mentorlus ) analüüsimine ja hindamine, seostades kuulatud külalisloenguid, töö- ja tudengivarjupäevi ning vabatahtlikku tööd.

Küpsuseksam hindab õpilase eneseteadlikkust ja -juhtimist, kriitilist mõtlemist, uudishimu, loovust, julgust, hoolivust ja koostööd. Gümnaasiumi lõpus võib eeldada, et eelnevalt mainitud oskuste arendamise ja harjutamisega on õpilastes kujunenud riiklikus õppekavas kirjeldatud üldpädevused, mida on tänapäevases maailmas ja ühiskonnas edukaks toimetulekuks vaja. Riikliku õppekava tähenduses on pädevus teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas loovalt, ettevõtlikult, paindlikult ja tulemuslikult toimida.

Küpsuseksamil hinnatavad üldpädevused kujunevad õppeainetes taotletavate õpitulemuste kaudu, aga eriti läbivate teemade käsitlemise kaudu õppija võimestamise ainetunnis ja mentortundides, lisaks ka tunni- ja koolivälises tegevuses.

Küpsuseksamil võetakse lähema vaatluse alla esimesed viis riiklikus õppekavas kirjeldatud üldpädevust:

**1) kultuuri- ja väärtuspädevus** – suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide ja eetika seisukohast; tajuda, analüüsida ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustada kunsti ja loomingut ning kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada

oma väärtushinnanguid ja arvestada nendega otsuste langetamisel; olla salliv ja koostööaldis ning panustada ühiste eesmärkide saavutamisse;

**2) sotsiaalne ja kodanikupädevus** – suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid; austada erinevate keskkondade, sh suhtluskeskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, inimõigusi, religioonide ja rahvuste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel; suutlikkus mõista globaalprobleeme, võtta kaasvastutus nende lahendamise eest; väärtustada ja järgida jätkusuutliku arengu põhimõtteid; tunnetada end dialoogivõimelise ühiskonnaliikmena Eesti, Euroopa ja kogu maailma kontekstis;

**3) enesemääratluspädevus** – suutlikkus mõista ja hinnata adekvaatselt oma nõrku ja tugevaid külgi, arvestada oma võimeid ja võimalusi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada oma vaimse ja füüsilise tervisega seonduvaid probleeme; käituda inimsuhetes sõltumatult; hankida teavet edasiõppimise ja tööleidmise võimaluste kohta, kavandada oma karjääri;

**4) õpipädevus** – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; leida sobivad teabeallikad ja juhendajad ning kasutada õppimisel nende abi; planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada erinevaid õpistrateegiaid ja õpitud erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varemõpitudga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasiõppimise võimalusi;

**5) suhtluspädevus** – suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada emakeeles ja iseseisva keelekasutaja tasemel vähemalt kahes võõrkeeles, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; koostada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust, kasutada korrektset ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi.

# 1. ÜLDPÕHIMÕTTED

- 1.1. Küpsuseksam on sooritatud, kui õppija on osalenud vestlusel ning täitnud vestlusele pääsemise eeldused. Küpsuseksami hinne kujuneb vestluse tulemusest. Vestlusel on võimalik saada 100%, mille alusel pannakse lõputunnistusele koolieksami hinne viie palli skaalal.
- 1.2. Õppija pääseb G3 lõpus vestlusele, kui:
  - 1.2.1. tema mentortundide õppeaasta hinded on positiivsed (“Arvestatud”). Positiivse õppeaasta hinde saab õpilane, kui ta on vastavalt antud juhendis kirjeldatule osa võtnud õppeaastas vähemalt kolmest (3) kooli pakutavast sündmusest, osalenud vähemalt viiel (5) külalisloengul, osalenud vähemalt kolmel (3) õppekäigul ning need kõik kajastuvad sissekandena mentorvihikus. Lisaks on tema mentorvihikus vähemalt üheksa (9) mentortunni ülesannet ning vähemalt kaks (2) arenguvestluste sissekannet. Mentortunni õppeaastat hindab mentor. Negatiivse hinde korral sooritab õpilane järelearvestuse õppeaasta lõpus augustis (v.a lõpuklassid, kes võivad sooritada järelearvestuse ka juunis).
  - 1.2.2. on sooritanud vabatahtliku töö (26h) ning esitanud selle kohta tõendi ja lühianalüüsi.
  - 1.2.3. on osalenud töö- ja tudengivarjutamisel ning esitanud selle kohta tagasisidevormi ning tõendi.
- 1.3. Kui õppija sooritab eksami mitterahuldavale tulemusele või ei osale vestlusel selleks ettenähtud päeval haiguse või muu põhjusega puudumise tõttu, sooritab õppija korduseksami hiljemalt jooksva õppeaasta 18. juuniks. Õpilase taotlusel võib koolieksam toimuda ka pärast 18. juunit, hiljemalt jooksva õppeaasta 29. augustiks.

## 2. VESTLUS

- 2.1. Küpsuseksami vestlus toimub G3 lõpus juunikuus.
- 2.2. Eksamikomisjonid koosnevad kolmest liikmest, kellest üks on õppija mentor. Koosseisud kinnitab direktor.
- 2.3. Vestluse vormi ja sisu panevad paika lennumentorid ning seda jagatakse G3 õpilastega hiljemalt kuu aega enne vestluse toimumist.

## 3. KÜPSUSEKSAMI OSAD

### 3.1. Küpsuseksami osad

- 3.1.1. Osavõtt kooli pakutud tegevustest:
  - 3.1.1.1. Koolisündmused - 3 sündmust õppeaastas, sissekanne mentorvihikus

- Projektipäev
  - Spordipäev
  - Vaba valik koolis toimuvast sündmusest
- 3.1.1.2. Külalisloengud - 5 külalisloengut õppeaastas, sissekanne mentorvihikus
- 3.1.1.3. Õppekülastused - 3 külastust õppeaastas, sissekanne mentorvihikus
- Vähemalt 1 muuseumikülastus õppeaastas
  - Vähemalt 1 teatrikülastus õppeaastas
  - Vähemalt 1 kinokülastus õppeaastas
- 3.1.1.4. Mentortundides osalemine – vähemalt 9 ülesannet mentorvihikus õppeaasta kohta ning arenguvestluste kokkuvõtted.
- 3.1.2. Vabatahtlik töö
- 2022/23 õppeaastal ja hiljem alustanud G1 – 26h.
  - 2021/22 õppeaastal alustanud G1 – 12h.
- 3.1.3. Varjutamine (töö- ja tudengivarjutamine)
- Sooritatakse G3-s.
- 3.1.4. Küpsuseksami vestlus

## 3.2. Mentortunni vihik

Mentortunni vihik (mentorvihik) on mentori poolt antud vihik, kuhu tuleb jooksvalt teha märkmeid nii õppija võimestamise tundides, mentortunnis ülesandeid tehes ning kuhu koonduvad ka kõik kolme aasta jooksul kirjutatud sissekanded. Lisaks kajastab õpilane mentorvihikus arenguvestluste kokkuvõtteid (millal arenguvestlus toimus, mis olid peamised teemad, kokkulepped ja seatud eesmärgid).

Külalisloengute, sündmuste ja õppekäikude jaoks tuleb teha vihikusse sissekanne vastates järgmistele küsimustele:

- Mis sündmusega oli tegu? (Kes oli isik, kes kõneles?)
- Minu jaoks kolm kõige olulisemat mõtet sellest ettekandest/filmist/külastusest?
- Miks soovitaksin seda külastust/ettekannet/filmi oma sõbrale?

## 3.3. Koolisündmused

Õppija osaleb igal aastal vähemalt 3 sündmusel, kusjuures vaba valiku osas saab kasutada vaid ühte sündmust ehk teisisõnu - õppija osaleb igal aastal projektipäeval, spordipäeval ja vähemalt ühel muul koolisündmusel. Kõik kooli sündmused ei lähe küpsuseksami arvestusse, sündmuste kalendris on

arvesse minevate sündmuste juures vastav märke. Arvesse ei lähe näiteks rebaste ristimine, õpetajate päev, stiilinädal, aktused jne.

Kui õpilane puudub projekti- või spordipäevalt, siis mentori kaalutusõigusel lepatakse kokku asendustegevus ja selle tingimused.

### **3.4. Külalisloengud**

Õppeaasta jooksul on Tabasalu Gümnaasiumisse kutsutud rääkima külalislektorid, kes tutvustavad oma tegevusvaldkondi ning kõnelevad erinevatel elulistel teemadel, mis keskenduvad isiklikule arengule (näiteks motivatsioon, suhted, karjäär, elukestev õppimine, õppimine vigadest ja ebaõnnestumistest). Õppijal on võimalus ise valida end huvitavate teemade vahel ning gümnaasiumi jooksul peab õppija osalema vähemalt 15 külalislektori loengul, mis peavad sissekandena kajastuma ka mentorvihikus.

Reeglina lähevad kõik koolis toimuvad külalisloengud küpsuseksami alla, v.a juhtudel, kus külaline annab edasi väga konkreetset õppeaine osa, mis on üks osa selle aine hinnatavast ja tunnis õpitavast õppematerjalist. Need on erandjuhud, kus külalisloeng toimub mõne konkreetse ainetunni sees ning sellest, et see ei kuulu küpsuseksami alla, teavitab aineõpetaja.

Külalisloengute koordinaator on kogukonnajuht ning enamasti toimuvad külalisloengud kord kuus mentortunni ajal, lisaks ka õppija võimendamise moodulis ning kultuuriminutitel.

### **3.5. Õppekülastused**

Õpilane osaleb igal aastal kooli korraldatud õppekülastustel (muuseum, teater, kino). Muuseumi külastus toimub kooli korraldatud muuseumipäeval. Teatri all peetakse silmas lavastust, balletti, ooperit, muusikali jms, kusjuures külastuse algatab kool (näiteks lennu või mentorgrupi ühine külastus või kogukonnajuhi poolt pakutud külastused, millest on teavitatud Stuudiumis). Kino all läheb arvesse kooli organiseeritav ühine kinokülastus või koolis toimuv väärtfilmiõhtu.

Kui õpilane puudub külastuspäeval, siis mentori kaalutusõigusel lepatakse kokku asenduskülastus ja selle tingimused.

### **3.6. Varjutamine**

Töö- ja tudengivarjutamise täpsem info koos tõendi ja tagasisidevormiga on leitav kooli kodulehel <https://tbg.edu.ee/oppetoo/too-ja-tudengivarjutamine/>

### **3.7. Vabatahtlik töö**

Vabatahtliku töö täpsem kirjeldus, juhend ja tõend on leitav kooli kodulehel <https://tbg.edu.ee/oppetoo/vabatahtlik-too/>